

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd.

LANDSHÖFDINGE-EMBETETS

UTI

K R O N O B E R G S L Ä N

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅREN

1856—1860.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Kronobergs län, som enligt äldre uppgifter ansetts i *areal* innefatta $89\frac{1}{2}$ kvadratmil, bestående af $78\frac{1}{16}$ kvadratmil fast land och $11\frac{1}{16}$ kvadratmil sjöar, men enligt Hahrs år 1861 utgifna Statistiska Tablå skall utgöra endast $82\frac{347}{1000}$ kvadratmil, hvaraf $73\frac{555}{1000}$ kvadratmil innefatta fast land och återstoden sjöar, är *indeladt* i 83 *kyrkosocknar*, 43 *pastorater*, 6 *härader*, 6 *tingslag*, 3 *domsagor*, 5 *fögderier*, 17 *länsmansdistrikter* och 1 stad med egen jurisdiktion. Länet tillhör Wexjö stift. Jemte Jönköpings, Blekinge, Christianstads, Malmöhus och Hallands län utgör Kronobergs län det nionde *bergmästaredistriktet*. Inom länet äro förlagde hela Kronobergs regemente, utgörande 1,100 rotar, samt 352 rotar af Calmar regemente, 112 nummer af Smålands husar-regemente och 101 nummer af Smålands grenadier-bataljon.

Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt Bref af den 9 April 1858 förordnat, att Fylleryd Store- och Lillegårdar, $\frac{1}{2}$ mantal, som tillförene hört till Hemmesjö socken af Konga härad i borgerligt afseende, men till Gårdsby socken af Norrvinge härad i kyrkligt afseende, skulle i allo tillhöra sistnämnde socken, förefunnos vid 1860 års slut för öfrigt följande *oregelbundenheter* i länets sockenindelning: 1) Tveta fjerding, $5\frac{1}{2}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Furuby socken af Konga härad, men i kyrkligt till Gårdsby socken af Norrvinge härad; 2) Moshults fjerding, $6\frac{1}{2}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Ljuders socken af Konga härad och i kyrkligt till Allgutsboda socken af Uppvinge härad; 3) Åreda by, $1\frac{1}{2}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Dädesjö socken af Uppvinge härad, men i kyrkligt till Gårdsby socken af Norrvinge

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-15.
1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Innevånare.....	2.
3. Näringar.....	2.
Tab. Litt. A. Uppgifter till jordbruks-statistiken för hvarje socken i länets, insamlade af Kongl. Hushållnings-Sällskapet.....	4-7.
Tab. Litt. B. Uppgift om bränvinsbrännerierne och därför belöpande avgifter åren 1856-1860.....	10.
4. Kommunikations-anstalter och varubyten.....	11.
5. Kameralförhållanden.....	12.
Tab. Litt. C. Bränvinsutskänknings- och minuteringsställen och därfor influtne avgifter åren 1856-1860.....	12.
Tab. Litt. D. Summarisk redogörelse för verkliga Statsbidragen åren 1856-1860.....	12.
6. Politi.....	13.
Tab. Litt. E. Ersättningsbelopp för kronobrefbäringen och vägarne underhåll vintertiden åren 1856-1860.....	14.
Tab. Litt. F. Utsökningsmål, afgjorde hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande under åren 1856-1860.....	15.
Tabellbilagor	16-22.
Tab. N:o 1. Folkmängd.....	16.
Tab. N:o 2. Jordbruk.....	16.
Tab. N:o 3. Boskapskötsel.....	17.
Tab. N:o 4. Skogshushållning.....	17.
Tab. N:o 5. Dödade rofdjur.....	17.
Tab. N:o 6. Af rofdjur dödade husdjur.....	17.
Tab. N:o 7. Bergverk, bruk, fabriker och manufakturinrättningar samt handtverkerier.....	18.
Tab. N:o 8. Allmänna vägar, gästgifverier och skjutsning, 1856-1860...	19.
Tab. N:o 9. Sjöfart och handel, år 1860.....	19.
Tab. N:o 10. Hemman och jordlägenheter å landet, tomter och jordar i staden m. m. år 1860.....	20.
Tab. N:o 11. Laga skiften m. m. åren 1856-1860.....	21.
Tab. N:o 12. Sparbanker.....	21.
Tab. N:o 13. Fattigvården.....	22.

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd.

LANDSHÖFDINGE-EMBETETS

UTI

K R O N O B E R G S L Ä N

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅREN

1856—1860.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Kronobergs län, som enligt äldre uppgifter ansetts i *areal* innefatta $89\frac{1}{2}$ kvadratmil, bestående af $78\frac{1}{2}$ kvadratmil fast land och $11\frac{1}{2}$ kvadratmil sjöar, men enligt Hahrs år 1861 utgifna Statistiska Tablå skall utgöra endast $82\frac{347}{1000}$ kvadratmil, hvaraf $73\frac{555}{1000}$ kvadratmil innefatta fast land och återstoden sjöar, är *indeladt* i 83 kyrkosocknar, 43 pastorater, 6 häradar, 6 tingslag, 3 domsagor, 5 fögderier, 17 länsmansdistrikter och 1 stad med egen jurisdiktion. Länet tillhör Wexjö stift. Jemte Jönköpings, Blekinge, Christianstads, Malmöhus och Hallands län utgör Kronobergs län det nionde bergmästaredistriktet. Inom länet äro förlagde hela Kronobergs regemente, utgörande 1,100 rotar, samt 352 rotar af Calmar regemente, 112 nummer af Smålands husar-regemente och 101 nummer af Smålands grenadier-bataljon.

Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt Bref af den 9 April 1858 förordnat, att Fylleryd Store- och Lillegårdar, $\frac{1}{2}$ mantal, som tillförene hört till Hemmesjö socken af Konga härad i borgerligt afseende, men till Gårdsby socken af Norrvinge härad i kyrkligt afseende, skulle i allo tillhöra sistnämnde socken, förefunnos vid 1860 års slut för öfrigt följande *oregelbundenheter* i länets sockenindelning: 1) Tveta fjerding, $5\frac{1}{2}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Furuby socken af Konga härad, men i kyrkligt till Gårdsby socken af Norrvinge härad; 2) Moshults fjerding, $6\frac{1}{2}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Ljuders socken af Konga härad och i kyrkligt till Allgutsboda socken af Uppvinge härad; 3) Åreda by, $1\frac{1}{2}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Dädesjö socken af Uppvinge härad, men i kyrkligt till Gårdsby socken af Norrvinge

härad; 4) hemmanet Bröttjaryd, 1 mantal, lydande i borgerligt afseende till Söraby socken i Norrvidinge härad, men i kyrkligt till Drefs socken af Uppvidinge härad; 5) hemmanet Hyltinge, $\frac{1}{4}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Wirestads socken af Allbo härad, men i kyrkligt till Stenbrohults socken af samma härad; 6) hemmanet Kateboda, 1 mantal, lydande i borgerligt afseende till Stenbrohults socken och i kyrkligt till Wirestads socken af samma härad; 7) hemmanet Sännö, $\frac{3}{8}$ mantal, lydande i borgerligt afseende till Lidhults socken af Sunnerbo härad i Kronobergs län, men i kyrkligt till Femsjö socken af Westbo härad i Jönköpings län; 8) Wexjö socken, i kyrkligt afseende förenad med Wexjö stad, men i borgerligt afseende delad med $10\frac{1}{2}$ mantal till Konga härad och $22\frac{1}{4}$ mantal till Kinnevalds härad; 9) Skatelöfs socken, utgörande ett helt i kyrkligt afseende, men i borgerligt delad med $28\frac{3}{8}$ mantal till Kinnevalds härad och $37\frac{1}{2}$ mantal till Allbo härad; 10) Aneboda socken, utgörande ett helt i kyrkligt afseende, men i borgerligt delad med $3\frac{1}{4}$ mantal till Allbo härad och $7\frac{3}{8}$ mantal till Norrvidinge härad; samt 11) Wissefjerda socken, utgörande ett helt i kyrkligt afseende, men i borgerligt delad med $18\frac{1}{2}$ mantal, gemensamt kallade Kåraböket, till Konga härad i Kronobergs län och med återstoden till Södra Möre härad i Calmar län.

I afseende å länets förut varande *gränser* har icke någon ändring under perioden skett; äfvensom länets naturliga beskaffenhet derunder icke undergått annan förvandling, än den som varit en följd af fortgående uppodlingar, sjösänkningar och andra jordförbättringar.

2. Innevånare.

Tab. N:o 1. För befolkningens antal och tillväxt redogör bilagde tabellen N:o 1. Enligt densamma, jemförd med befolkningens antal 1855, visar sig, att *folktillökningen*, som under nästföregående femårsperiod utgjorde nära 7,000 personer, under den nu ifrågavarande uppgått till nära 9,000 personer, och torde den större tillökningen under senare perioden kunna tillskrifvas dels mindre talrika utflyttningar ur riket, dels större lätthet att erhålla jordafsöndringar till torp och backstugor samt andra ökade tillfällen till sjelfförsörjning, dels utblifvandet af mera kringgripande farsoter, dels ock rymligare och bättre bostäder.

Att välmågan hos allmogen i allmänhet tilltagit är ostridigt, ehuru i mindre grad än som otvifvelaktigt blifvit fallet, derest ej dess lefnadskostnad i samma mån ökat sig, hvilket utan tvifvel mycket befordrats genom landthandlarne, som, utan att i allmänhet sjelfve samla sig någon förmögenhet, inleda allmogen i frestelse att på öfverflödsvaror göra ganska betydliga uppoffringar.

De gamla *nationaldrägterne* äro nästan helt och hållet aflagda af allmogen, och hemväfda tyger börja äfven mindre begagnas. Genom bränvinsbränningens minskning samt jemväl i öfrigt gjord inskränkning i tillfällen dertill har *bränvinssuperiet* aftagit; och i följd deraf hafva äfven gröfre oordningar och brott minskats. Deremot har allmogens i stället framstående benägenhet för andra drycker, såsom vin och kognak samt öl och bier, som mycket äro i bruk, visat sig medtaga icke obetydliga summor till men för allmogens välbestånd i ekonomiskt afseende. Folklynnet är, såsom tillföre, glad och lifligt. Lusten för de förut brukliga *folklekarne* har dock försvunnit hos allmogens ungdom. För åstadkommande och begagnande af *sockenbibliotheker* visar allmogen ännu föga böjelse.

3. Näringar.

Tabb. N:is 2 och 3 samt Litt. A. A) och B) *Jordbruk och Boskapsskötsel*. Redogörelsen härför, som Länets Hushållnings-Sällskap åtagit sig att ombesörja, följer här nedan; hvarförutom det bör anmärkas, att den lägre *landtbruksskola* och *mejeriskola*, om hvilka under 6:te afdelningen i denna berättelse vidare förmäles, äfvensom Länets Hushållnings-Sällskap genom anställande af *landtbruksmöten* och *kreatursexpositioner* samt premieutdelningar ganska verksamt bidragit till landtbrukets och boskapsskötselns förkofran.

Kongl. Hushållnings-Sällskapets Förvaltnings-Utskotts bidrag till länets jordbruksstatistik.

»Sedan Hushållnings-Sällskapet åtagit sig det hufvudsakliga bestyret med insamlande och granskning af de uppgifter för en statistik öfver vårt lands jordbruk och boskapsskötsel, hvilka, enligt Chefens för Kongl. Civil-Departementet skrifvelse till Konungens Befallningshafvande i Kronobergs län och Konungens Befallningshafvandes, den 2 Augusti 1861, aflåtna bref till Hushållnings-Sällskapet, påkallats af Statistiska Central-Byrån, så har Förvaltnings-Utskottet, å Hushållnings-Sällskapets vägnar efter uppdrag, fullgjort detta åtagande för sistförflutna qvinqvennum och får härjemte öfverlemnna nedanstående uppgifter i tabellarisk form Tab. Litt. A. (Litt. A.) rörande den odlade jordens och naturliga ängens areal; brukningssättet; jordens allmänna beskaffenhet; utsäde, skörd och förbrukning af spanmål och rotfrukter; antal vinterfödda kreatur samt ladugårdsafkastning i Kronobergs län, i medeltal för qvinqvennet 1856—1860, såvidt det nemligen varit möjligt att för denna förflutna tid erhålla upplysningar om till en del ur minnet fallna förhållanden.»

»Förvaltnings-Utskottet har derjemte velat tillägga följande korta uppgift om vissa andra, jordbruket rörande, förhållanden, hvilka dels icke lämpa sig för uppställning i tabellform, dels äro för hela länet likartade samt sålunda icke behöfva för hvarje särskild socken upprepas»:

»1) *Sädesproduktionen* har varit för länets behof tillräcklig och dessutom lemnat ett årligt *öfverskott* till afsalu af:

Hvete	449 tunnor;
Råg	23,915 » ;
Korn	33,505 » ;
Hafre.....	34,610 » ;
Blandsäd	7,220 » ;
Trindsäd	405 » ;

eller tillsammans 100,104 tunnor».

»2) Af Lin förbrukas inom länet omkring 30,000 Læ och säljes omkring 10,000 Læ, dels såsom lin å 6 R:dr Læ, dels såsom gröfre väf å 25 öre alnen eller tråd å 50 öre æ.»

»3) Angående *nyodlingar* och *förbättringar* hafva mycket osäkra och otillfredsställande uppgifter erhållits, hvarföre Förvaltnings-Utskottet, hellre än att sannolikt beräkna dem för hvarje socken, anser sig böra nämna, att nyodlingar till åker pågått i hela länet, men att grundförbättringar endast vid de större egendomarne och af några få mindre jordägare företagits».

»4) Sockenuppgifterne innehålla i allmänhet en klagan öfver *bristande tillgång på arbetare*; men i Förvaltnings-Utskottets tanka är arbetskraften inom länet tillräcklig, der icke anspråken sträcka sig öfver det vanliga behofvet, och med undantag af tillfälliga förhållanden, som erfordra ett betydligare anlitage af arbetskraften, såsom t. ex. jernvägsarbeten och dylikt. Från denna, enligt Utskottets åsigt, allmänna regel utgör dock Sunnerbo härad ett undantag, i följd af dervarande befolknings vandringslusta och begär att sysselsätta sig med handel».

»5) *Dagsverkspriserna* hafva utgjort i medeltal: för karldagsverke om sommaren 1 R:dr, d:o om vintern 67 öre; för qvinsdagsverken om sommaren 50 öre, d:o om vintern 33 öre».

»För upprättande af den medföljande *tabellen* hafva uppgifter från de mest erfarne och trovärdige män inom socknarne blifvit infortrade och, med undantag för blott 2:ne socknar, beredvilligt afgifne; men vid granskning af dessa uppgifter hafva de dels befunnits mycket afvikande, så väl i fråga om areal som utsäde och afkastning, från de uppgifter, hvilka år 1859 afgåfvos till Finans-Komitén, dels, vid jemförelse mellan de särskilda socknarne, funnits så olika beräknade, att, då för socknar med nära nog lika jord och förhållanden den ena uppgiften innehöll, att t. ex. 10 tunnor potatis utsattes på hvarje tunnland, upptog en annan endast

Tab. Litt. A.

Uppgifter till jordbruks-statistiken för hvarje socken

Härad.	Socken.	Geometrisk tunnland.		Tunnland jord.			Tunnland åkerjord, använd till					
		Odlad jord.	Naturlig äng.	Ensädesbruk.	Treskiftesbruk.	Cirkulationsbruk.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	
Kinnevalds	Wexjö stad	500	38	—	—	500	4	50	50	66	—	
	D:o landsförsamling	1,200	1,200	—	—	1,200	—	160	180	190	—	
	Bergunda	1,100	1,800	—	—	1,100	5	145	160	170	—	
	Oja	950	1,600	300	—	650	5	150	170	140	100	
	Urshult	2,000	7,000	1,500	—	500	—	420	770	270	—	
	Allmundsryd	1,500	6,200	1,100	—	400	—	320	580	200	—	
	Kalfsvik	700	2,000	600	—	100	5	150	210	100	50	
	Jåth	700	1,300	400	—	300	5	150	160	120	25	
	Täfvellsås	900	1,500	600	—	300	5	200	300	170	10	
	Wederslöf och Dänningelanda	1,200	1,700	1,000	—	200	5	280	290	230	180	
	Ojaby	500	1,000	300	—	200	—	90	110	60	50	
	Allbo	Härlöf	200	430	200	—	—	—	30	60	60	20
		Skatelöf	2,800	3,000	1,600	—	1,200	30	650	750	450	50
		Vestra Thorsås	1,700	6,000	1,700	—	—	20	420	560	350	—
Härlunda		400	3,000	400	—	—	—	80	120	80	40	
Wirestad		2,000	8,000	2,000	—	—	16	580	540	400	—	
Moheda		1,600	3,000	1,000	—	600	10	300	300	300	320	
Or		840	2,100	600	240	—	10	120	240	150	110	
Aneboda		500	1,700	300	—	200	—	60	110	100	70	
Lekaryd		800	1,600	600	—	200	10	150	200	150	100	
Aringsås		850	1,900	600	—	250	15	160	210	150	100	
Qvenneberga och Hjortsberga		1,500	5,400	1,500	—	—	4	230	400	250	180	
Slätthög		1,700	8,000	1,700	—	—	—	200	480	570	330	
Mistelås		600	2,600	500	—	100	2	60	100	150	150	
Wieslanda		1,100	4,800	1,000	—	100	15	280	400	130	100	
Sunnarbo	Blådinge	900	3,000	800	—	100	5	120	315	200	100	
	Stenbrohult	1,350	4,000	1,050	—	300	10	250	420	100	100	
	Agunnaryd	1,500	3,800	1,300	—	200	10	290	480	280	190	
	Pjetteryd	1,000	5,000	1,000	—	—	2	280	300	70	130	
	Hallaryd	1,000	4,500	1,000	—	—	5	280	300	150	—	
	Götheryd	1,800	10,000	1,600	—	200	10	580	450	200	120	
	Traheryd	700	5,000	700	—	—	—	170	160	130	130	
	Markaryd	1,200	9,000	1,200	—	—	—	450	250	250	—	
	Hinneryd	1,000	8,000	1,000	—	—	—	400	200	300	—	
	Hvittaryd	500	2,000	500	—	—	—	200	100	150	—	
	Berga	2,200	8,600	2,200	—	—	5	580	440	520	380	
	Dörarp	520	1,600	520	—	—	—	150	80	120	90	
	Ryssby	2,000	6,000	1,500	—	500	20	450	300	350	350	
	Tataryd	500	1,320	400	—	100	—	80	50	150	100	
Konga	Ljunga	1,600	4,000	1,600	—	—	5	360	250	400	250	
	Hammeda	1,800	7,000	1,500	—	300	10	400	260	400	300	
	Annerstad	750	4,000	750	—	—	—	180	70	180	150	
	Nöttja	520	2,250	520	—	—	—	150	60	100	108	
	Torpa	640	5,000	640	—	—	—	150	50	180	100	
	Angelstad	1,400	4,000	1,200	—	200	10	300	150	300	300	
	Ljungby	900	3,000	600	—	300	—	210	70	180	170	
	Känna	600	2,000	600	—	—	—	100	50	180	170	
	Odenajö	500	2,500	500	—	—	—	100	30	100	180	
	Lidhult	450	4,000	450	—	—	—	40	50	175	100	
	Wrå	450	4,000	450	—	—	—	40	50	180	100	
	Wäckelsång	2,000	5,000	1,700	—	300	15	500	500	610	—	
	Tingsås	1,200	2,800	1,200	—	—	—	420	420	150	—	
	Uråsa	800	800	—	—	800	5	125	170	120	10	
Norrvidinge	Linneryd	2,000	7,000	2,000	—	—	—	650	700	350	—	
	Sandsjö	1,200	4,000	1,200	—	—	—	400	400	200	—	
	Elmeboda	2,500	8,000	2,500	—	—	—	700	900	400	—	
	Längasjö	1,300	4,500	1,300	—	—	3	460	460	130	—	
	Ljuder	1,000	4,500	1,000	—	—	8	300	300	170	—	
	Nöbbeled	1,700	2,600	1,400	—	300	20	450	520	300	—	
	Ostra Thorsås	1,300	2,500	700	—	600	10	320	340	200	—	
	Hofmantorp	600	3,200	400	—	200	5	125	125	150	—	
	Furuby	650	2,000	500	—	150	10	100	210	120	30	
	Hemmesjö och Tegnaby	900	2,000	—	—	900	10	150	190	150	30	
	Tolg	1,250	2,600	1,000	—	250	10	250	350	200	150	
	Asa	1,200	4,000	1,000	—	200	10	250	300	220	160	
	Tjareda	650	1,000	500	—	150	5	125	175	100	75	
	Berg	1,200	3,000	1,000	—	200	5	250	250	260	200	
Uppvidinge	Ornesberga	350	800	300	—	50	2	65	65	60	60	
	Gårdsby	1,200	2,000	—	—	1,200	10	180	200	140	100	
	Söraby	750	1,800	400	—	350	10	120	140	110	80	
	Åsheda	1,600	5,000	1,600	—	—	5	350	300	600	—	
	Allgutsboda	2,200	12,000	2,200	—	—	10	720	600	360	—	
	Elghult	2,000	5,000	2,000	—	—	—	650	680	460	—	
	Helleberga	550	2,500	550	—	—	—	200	160	75	—	
	Nottebäck	900	—	800	—	100	2	200	100	350	130	
	Lenhofda	1,200	5,000	1,000	—	200	—	350	350	190	50	
	Dädesjö	1,500	4,000	1,000	—	500	10	360	360	250	100	
	Sjösås	950	3,500	800	—	150	5	230	230	90	120	
		Summa	88,270	291,538	71,130	240	16,900	428	20,745	21,830	16,866	6,898

i länet, insamlade af Kongl. Hushållnings-Sällskapet.

odling af			Jordens allmänna beskaffenhet.	Utsäde af Tunnor								Årliga skörden uttryckt i Tunnor af			
Trindsäd.	Potatis.	Lin.		Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Trindsäd.	Potatis.	Lin.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.
—	20	—	god	3	37	50	100	—	—	120	—	28	350	400	800
20	150	20	d:o	—	133	180	285	—	—	750	20	—	930	1,260	2,000
10	130	10	medelmättig	4	120	160	255	—	10	650	10	28	720	960	1,530
5	100	5	d:o	4	125	230	210	120	5	500	5	24	750	1,380	1,260
—	320	10	d:o	—	350	770	340	—	—	1,600	10	—	2,100	4,620	2,040
—	240	10	d:o	—	320	680	300	—	—	1,440	10	—	1,600	4,080	1,800
—	125	10	d:o	5	150	260	150	75	—	625	10	35	900	1,600	900
8	80	10	d:o	4	120	160	180	25	6	400	10	30	840	960	1,260
5	80	5	d:o	4	175	300	260	13	4	400	5	24	1,050	1,800	1,560
5	100	10	d:o	5	350	290	350	200	5	600	10	25	2,000	1,740	2,000
—	80	5	d:o	—	90	110	90	65	5	400	5	—	450	550	540
—	20	2	god	—	30	60	90	25	—	100	2	—	180	360	630
30	300	40	d:o	25	500	750	675	65	30	1,500	40	200	3,500	4,500	4,800
—	350	50	medelmättig	14	420	560	525	—	—	1,750	50	80	2,100	3,360	3,150
—	80	—	svag	—	100	150	120	50	—	400	—	—	500	900	720
24	400	40	medelmättig	12	580	675	600	—	24	2,000	40	96	3,480	3,375	4,200
20	130	20	d:o	10	250	300	450	400	20	650	20	60	1,500	1,800	3,150
10	100	20	god	10	100	260	225	140	10	500	20	70	700	1,560	1,575
—	60	5	medelmättig	—	60	140	150	90	—	300	5	—	420	700	900
10	100	5	god	8	120	200	225	125	10	500	5	50	840	1,400	1,570
10	90	10	d:o	12	140	210	225	125	10	450	10	80	980	1,470	1,570
16	150	20	medelmättig	4	230	400	375	225	16	750	20	24	1,200	2,000	2,400
5	140	25	d:o	—	200	430	850	412	5	700	25	—	1,100	2,580	5,000
—	80	8	d:o	2	60	100	225	187	—	400	8	12	300	500	1,350
10	100	15	d:o	12	280	400	260	150	10	500	15	72	1,680	2,400	1,560
—	100	10	d:o	5	120	315	300	120	—	500	10	30	720	1,890	1,800
10	300	10	d:o	8	220	420	150	120	10	1,500	10	50	1,320	2,520	900
5	135	10	god	8	220	480	420	240	5	675	10	56	1,320	2,880	2,940
3	145	20	medelmättig	2	280	360	110	170	3	725	20	12	1,400	1,800	660
5	180	10	d:o	4	280	300	225	—	5	900	10	25	1,400	1,800	1,350
10	300	30	d:o	8	500	450	300	150	10	1,500	30	40	2,500	1,800	1,500
—	100	10	svag	—	170	200	200	180	—	500	10	—	680	800	1,000
10	150	—	d:o	—	400	250	375	—	10	750	—	—	1,600	1,000	1,875
—	100	—	d:o	—	350	200	450	—	—	500	—	—	1,500	1,000	2,200
—	50	—	medelmättig	—	170	100	225	—	—	250	—	—	1,000	500	1,200
—	150	25	d:o	5	580	440	780	550	—	750	25	25	2,900	2,200	3,900
—	50	10	d:o	—	150	80	180	130	—	250	10	—	900	480	900
20	300	20	god	16	400	300	525	440	20	1,500	20	112	2,800	2,000	2,620
—	70	—	svag	—	80	65	250	125	—	350	—	—	400	260	1,250
10	200	20	medelmättig	5	360	250	600	320	10	1,000	20	30	2,160	1,250	3,000
10	250	20	d:o	8	360	260	600	380	10	1,250	20	45	2,160	1,300	3,000
—	170	—	d:o	—	180	70	270	200	—	850	—	—	700	280	1,350
—	100	2	d:o	—	150	60	180	150	—	500	2	—	600	240	900
—	100	—	svag	—	170	75	300	150	—	500	—	—	510	225	900
5	150	20	medelmättig	8	300	150	450	350	5	750	20	50	1,800	750	2,250
—	100	16	d:o	—	150	70	300	250	4	450	16	—	1,050	350	1,500
—	90	10	d:o	—	80	50	270	210	—	400	10	—	480	250	1,300
—	80	10	d:o	—	80	30	180	220	—	400	10	—	400	120	900
—	80	5	svag	—	40	55	340	150	—	400	5	—	170	275	1,700
—	80	—	d:o	—	50	40	270	120	—	350	—	—	250	180	910
10	200	15	god	12	420	500	920	—	10	1,000	15	85	2,900	3,500	5,500
10	180	20	d:o	—	420	420	225	—	10	850	20	—	2,520	2,940	1,350
20	40	10	d:o	4	105	170	180	12	20	200	10	32	945	1,190	1,260
—	270	30	medelmättig	—	530	700	750	—	—	1,350	30	—	3,575	4,200	4,500
—	180	20	d:o	—	450	400	350	—	—	1,080	20	—	2,250	2,000	2,450
30	400	70	d:o	—	700	900	600	—	30	2,000	70	—	3,500	5,400	3,000
20	200	27	d:o	3	400	460	200	—	20	1,000	27	21	2,400	2,760	1,400
12	180	30	d:o	7	280	300	255	—	12	900	30	49	1,680	1,800	1,270
20	200	40	god	15	380	520	450	—	20	1,000	40	90	3,000	3,640	2,700
20	90	20	medelmättig	7	270	340	300	—	20	450	20	42	1,890	2,040	1,650
—	80	15	svag	4	100	125	225	—	—	400	15	28	600	750	1,125
10	80	10	d:o	8	90	210	180	40	10	400	10	56	540	1,050	900
5	60	5	medelmättig	8	130	200	225	40	5	300	5	56	1,040	1,400	1,575
10	150	10	god	10	250	350	350	185	10	750	10	70	1,500	2,100	2,450
10	140	10	medelmättig	8	250	300	350	200	10	900	10	64	1,250	1,500	2,100
5	75	5	god	5	110	175	150	90	5	375	5	35	660	1,050	1,050
5	120	10	medelmättig	5	250	250	500	250	5	720	10	30	1,250	1,500	3,500
3	60	5	god	2	60	65	100	75	3	360	5	14	360	390	700
10	150	10	medelmättig	15	150	200	210	125	10	900	10	90	900	1,200	1,470
10	100	10	god	7	120	160	180	100	10	600	10	56	840	960	1,260
20	200	25	medelmättig	4	350	300	900	—	20	1,000	25	20	1,750	1,200	4,000
15	400	25	d:o	8	720	600	540	—	15	2,000	25	40	3,600	2,400	2,700
10	150	50	d:o	—	550	680	700	—	10	750	50	—	3,000	3,400	3,500
5	90	20	svag	—	200	200	125	—	5	540	20	—	1,000	1,000	750
2	60	6	d:o	2	200	125	600	170	2	360	6	10	1,000	500	2,400
—	140	20	medelmättig	—	350	400	300	75	—	480	20	—	1,750	2,000	1,500
10	100	20	d:o	8	300	400	375	125	10	600	20	50	1,800	2,400	2,250
10	90	25	god	5	200	350	160	150	10	540	25	25	1,400	2,100	800
567	11,240	1,176		362	19,235	22,695	26,165	8,854	564	57,290	1,176	2,376	109,790	128,775	149,180

Fortsättning af Tab. Litt. A.

Uppgifter till jordbruks-statistiken för hvarje socken

Härad.	Socken.	Årliga skörden uttryckt i Tunnor af				Årlig förbrukning, i Tunnor, till befolkning och kreatur.							
		Blandsäd.	Trindsäd.	Potatis.	Lin, Lff.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Bland-säd.	Trind-säd.	Potatis.	
Kinnevalds	Wexjö stad	—	—	840	—	28	350	400	800	—	—	840	
	Do landsförsamling	—	120	6,000	800	—	800	800	1,500	—	100	5,150	
	Bergunda	—	60	5,200	400	28	700	900	1,000	—	50	3,500	
	Öja	720	30	4,000	200	24	650	800	800	600	30	2,800	
	Urshult	—	—	12,800	400	—	2,100	3,200	2,040	—	—	10,000	
	Allmundsryd	—	—	11,500	400	—	1,600	3,000	1,800	—	—	9,000	
	Kalfsvik	450	—	4,000	400	35	700	1,200	700	400	—	2,500	
	Jäth	150	36	2,500	400	10	600	600	760	150	36	2,000	
	Täfvellsås	80	20	2,800	200	24	850	1,250	1,100	80	20	1,600	
	Wederslöf och Dämmingelanda	1,000	30	4,200	400	25	900	1,300	1,500	1,000	30	3,000	
	Öjaby	320	20	2,800	200	—	300	300	300	320	20	1,800	
	Allbo	Härlöf	150	—	800	80	—	80	190	400	150	—	450
		Skatelöf	400	180	10,500	1,600	50	1,000	1,000	2,800	400	100	6,000
		Vestra Thorsås	—	—	12,250	1,500	80	1,680	3,000	2,500	—	—	6,000
Härlunda		300	—	2,800	—	—	400	500	600	300	—	1,800	
Wirestad		—	168	14,000	1,600	96	1,800	2,000	3,000	—	168	12,000	
Moheda		2,400	100	4,550	800	60	800	500	1,650	1,000	100	2,550	
Ör		900	60	3,500	800	70	300	500	1,400	500	60	3,000	
Aneboda		600	—	2,000	200	—	400	400	400	500	—	1,000	
Lekaryd		750	60	3,500	200	50	700	700	1,000	750	60	2,000	
Aringsås		750	60	3,150	400	80	800	900	1,270	750	60	2,150	
Qvenneberga och Hjortsberga		1,400	80	5,250	800	24	600	1,600	1,800	1,400	80	2,250	
Slätthög		2,160	30	4,900	1,000	—	650	1,280	3,500	2,160	30	2,900	
Mistelås		930	—	2,400	320	12	100	300	750	930	—	1,000	
Wieslanda		750	60	3,500	600	72	1,180	2,000	960	750	60	3,000	
Sunnerbo	Blådinge	600	—	3,500	400	30	620	1,190	1,300	600	—	3,000	
	Stenbrohult	720	50	10,500	400	50	800	1,820	500	720	50	350	
	Agunnaryd	1,440	30	4,725	400	56	1,320	2,000	940	1,440	30	3,025	
	Pjetteryd	850	15	5,800	800	12	1,200	1,800	360	850	15	3,800	
	Hallaryd	—	25	5,400	400	25	1,400	1,600	1,050	—	25	2,000	
	Götheryd	750	40	9,000	1,200	40	2,800	2,200	1,500	750	40	9,000	
	Traheryd	900	—	2,500	300	—	1,300	900	1,000	900	—	2,500	
	Markaryd	—	40	4,500	—	—	2,500	1,600	2,500	—	40	4,500	
	Hinneryd	—	—	3,000	—	—	1,500	1,000	2,200	—	—	3,000	
	Hvittaryd	—	—	1,500	—	—	700	200	1,200	—	—	1,500	
	Berga	2,200	—	3,800	600	25	2,300	1,600	1,900	2,200	—	3,000	
	Dörarp	650	—	1,500	200	—	580	380	400	450	—	1,100	
	Ryssby	2,200	100	9,000	600	82	2,800	1,700	2,500	2,200	100	3,800	
	Tutaryd	500	—	1,750	—	—	375	125	950	250	—	1,200	
Konga	Ljunga	1,280	50	7,000	600	30	1,560	1,250	1,300	780	50	7,000	
	Hamneda	1,900	50	8,750	600	45	1,660	1,300	2,000	900	50	7,750	
	Annerstad	800	—	4,200	—	—	700	280	1,050	500	—	2,200	
	Nöttja	600	—	3,000	60	—	350	240	200	200	—	2,200	
	Torpa	500	—	2,500	—	—	550	225	950	500	—	2,500	
	Angelstad	1,750	30	4,500	500	50	1,500	500	1,850	1,750	30	3,000	
	Ljungby	1,250	24	2,700	400	—	850	200	1,100	850	24	2,300	
	Känna	840	—	2,500	200	—	480	200	600	740	—	1,900	
	Odensjö	880	—	2,400	200	—	400	120	750	640	—	2,200	
	Lidhult	750	—	2,000	100	—	250	350	2,000	850	—	2,000	
	Wrå	480	—	1,750	—	—	300	300	1,000	480	—	1,250	
	Wäckelsång	—	60	7,500	600	35	1,000	1,200	3,500	—	10	6,500	
	Tingsås	—	60	5,950	800	—	1,520	2,240	1,350	—	50	6,950	
	Uråsa	72	100	1,400	400	20	815	690	1,260	72	70	800	
Norrvidinge	Linneryd	—	—	10,800	1,000	—	2,575	3,200	3,500	—	—	10,800	
	Sandsjö	—	—	8,600	700	—	1,250	1,900	2,050	—	—	8,600	
	Elmeboda	—	180	16,000	2,100	—	1,500	3,400	1,500	—	90	8,000	
	Långsjö	—	80	8,000	850	21	2,400	2,560	1,400	—	80	8,000	
	Ljuder	—	60	6,300	900	49	1,380	1,700	670	—	60	4,300	
	Nöbbeled	—	120	8,000	1,200	30	2,000	3,040	1,700	—	80	7,000	
	Östra Thorsås	—	100	3,150	600	22	1,590	1,540	1,150	—	100	2,150	
	Hofmantorp	—	—	2,800	450	28	900	1,500	1,125	—	—	2,800	
	Furuby	200	40	2,400	300	56	540	1,050	900	200	40	2,400	
	Hemmesjö och Tegnaby	240	35	2,400	200	56	1,040	1,400	1,575	140	35	2,200	
	Uppvidinge	Tolg	1,100	60	5,200	350	70	750	900	2,450	500	60	3,200
		Asa	1,000	40	5,400	350	64	750	1,200	2,100	800	40	3,000
		Tjureda	540	30	2,620	200	35	360	450	1,050	340	30	1,620
		Berg	1,500	35	5,000	350	30	1,000	1,100	2,000	1,400	35	3,000
Uppvidinge	Ormesberga	450	20	2,160	200	12	150	390	600	390	20	860	
	Gårdsby	750	60	6,300	300	20	800	800	1,000	500	30	2,300	
	Söraby	700	70	4,200	350	56	420	660	1,160	700	70	2,300	
	Åsheda	—	80	5,000	750	20	2,000	1,500	5,000	—	80	4,800	
	Allgutsboda	—	75	12,000	750	40	3,000	2,400	2,700	—	75	9,000	
	Elghult	—	40	4,500	1,500	—	3,000	2,600	2,300	—	40	4,500	
	Helleberga	—	25	3,240	500	—	1,200	1,000	750	—	25	3,240	
Pastorat.	Nottebäck	680	10	1,800	180	10	1,000	500	2,400	680	10	1,800	
	Lenhofda	375	—	5,040	600	—	1,750	2,000	1,500	375	—	4,040	
	Dädesjö	6 5	50	4,800	600	20	1,100	1,150	2,000	325	25	4,800	
	Sjösås	9 0	60	4,320	750	20	1,250	1,500	450	850	40	4,320	
Summa		45,182	3,058	392,395	39,490	1,927	85,875	95,270	114,570	37,962	2,653	287,645	

i länets, insamlade af Kongl. Hushållnings-Sällskapet.

Antal vinterfödda kreatur.								Ladugårdsafkastning till afsalu af				
Hästar.	Tjurar.	Oxar.	Kor.	Ungnöt.	Får.	Getter.	Svin.	Antal			Lispund	
								Oxar.	Kor.	Ungnöt.	Ost.	Smör.
45	—	12	175	5	—	—	150	—	—	—	—	—
104	16	160	416	208	520	—	208	100	—	—	—	125
85	6	244	610	244	366	—	244	120	60	—	600	600
83	5	112	336	224	252	—	112	56	20	14	56	112
222	100	444	1,110	920	1,776	150	500	110	—	90	100	150
180	10	300	1,000	400	1,500	—	500	90	—	70	100	150
80	5	180	450	200	600	—	350	100	—	—	—	—
60	7	128	302	205	372	—	101	50	10	12	300	150
102	10	100	400	200	300	—	130	30	20	20	20	50
116	10	140	464	328	696	—	223	40	30	60	30	60
47	2	62	248	106	250	—	72	20	10	—	10	140
30	1	28	137	70	170	—	56	6	11	—	40	140
198	20	390	1,020	800	1,050	—	500	100	40	60	400	350
121	15	290	900	450	1,600	—	720	80	30	40	200	300
30	5	130	200	200	400	—	150	20	20	—	20	30
292	50	780	1,560	1,560	3,120	—	400	390	—	—	100	1,000
80	10	160	640	400	800	—	320	20	40	40	80	160
100	10	120	500	350	900	—	220	80	60	120	150	400
36	3	100	240	140	400	—	150	30	30	—	15	70
53	5	104	350	100	400	—	200	20	25	—	100	200
60	8	150	400	150	400	—	250	30	30	40	120	240
90	10	300	600	400	1,000	—	250	20	40	80	30	100
129	12	344	700	516	1,290	—	260	30	40	—	90	200
33	4	118	240	120	500	—	80	8	—	12	20	150
100	12	200	810	300	800	—	300	60	80	50	50	600
28	5	60	500	300	400	—	150	20	30	40	10	30
100	15	240	720	400	1,000	—	480	80	80	120	200	300
100	14	280	960	480	1,400	—	300	100	—	—	—	300
110	27	300	960	470	1,550	—	530	—	—	—	30	900
64	10	280	520	350	600	—	300	30	30	—	100	150
90	12	432	650	440	650	—	700	60	60	30	—	—
50	8	150	450	250	400	—	200	—	—	—	—	—
108	16	425	850	430	1,000	—	360	30	60	50	—	—
30	10	400	1,000	400	1,200	—	250	—	—	—	—	150
20	4	130	260	200	400	—	130	33	—	—	—	130
80	20	580	1,160	870	1,500	—	290	144	—	—	—	290
56	5	120	270	180	500	—	140	24	24	—	300	150
120	20	240	1,140	600	1,200	—	240	120	120	90	20	280
25	5	90	250	170	300	—	80	—	—	—	—	—
71	9	280	740	460	1,000	—	250	110	160	—	20	80
100	11	300	800	500	1,200	—	300	120	175	—	30	100
40	7	180	400	350	450	—	150	30	30	—	10	30
20	4	100	250	200	300	—	100	20	20	—	—	30
21	4	110	300	200	500	—	150	20	20	15	—	20
100	15	300	700	570	1,200	—	400	100	50	70	70	500
60	6	180	360	180	400	—	200	44	30	44	100	400
25	4	100	250	200	300	—	100	36	36	18	20	60
10	6	180	300	60	500	—	100	—	—	—	10	200
30	9	180	550	70	500	—	30	—	—	—	—	—
40	4	200	360	170	400	—	70	10	18	—	—	150
214	15	400	1,025	1,085	890	50	500	75	70	80	90	200
128	22	240	770	390	1,000	—	260	40	40	40	—	—
55	4	120	320	220	300	—	110	26	80	30	60	150
245	24	600	980	550	1,830	—	490	120	180	120	70	140
136	12	408	544	300	1,020	—	300	68	102	68	40	100
280	35	850	1,130	1,130	2,270	—	600	142	142	—	300	2,000
160	20	320	1,000	800	1,200	—	320	80	40	40	100	500
148	37	296	600	450	800	—	450	150	50	50	—	—
126	14	340	1,050	420	880	—	500	140	50	—	—	120
144	8	283	576	432	554	—	570	70	—	—	60	150
70	7	300	600	350	1,400	—	250	—	—	—	—	—
78	8	208	312	260	780	—	160	30	20	—	—	20
87	12	200	420	200	580	—	170	58	—	—	100	150
144	9	110	600	300	600	—	200	36	—	—	—	100
102	12	300	600	400	1,100	—	214	100	—	—	—	130
72	6	60	300	100	300	—	100	20	—	—	—	60
120	8	240	640	320	1,200	—	320	80	40	—	40	200
34	5	56	210	100	350	—	50	5	10	—	20	100
136	10	140	550	270	680	—	270	30	30	—	50	200
96	10	100	300	200	500	—	200	12	10	10	30	100
164	30	350	1,300	950	2,000	—	330	164	82	82	80	490
305	14	600	1,460	920	2,300	—	600	80	60	60	50	80
272	40	580	1,720	1,060	2,840	—	280	120	70	200	100	600
128	13	206	412	308	770	—	102	25	—	—	—	—
100	8	350	600	200	800	—	200	150	—	—	—	110
173	27	560	860	458	1,730	—	160	60	61	74	60	240
157	20	390	800	550	1,600	—	250	30	—	—	150	300
160	10	290	780	300	1,230	—	200	90	20	25	20	400
8,008	1,026	19,830	48,967	30,119	69,816	200	20,602	4,742	2,696	2,064	4,971	16,367

3 tunnor per tunnland. Så variera uppgifterna om utsäde af hafre mellan 1 och 3 tunnor per tunnland. I afseende på öfriga sädesslag påträffas äfven skiljaktighet, men ej så märkbar. I anledning häraf hafva sockenuppgifterna såväl i allmänhet blifvit i behöfliga delar korrigerade, som särskildt areal-uppgifterna rättade med ledning af en från handlingar i Provins-Landtmäteri-Kontoret gjord beräkning, hvilken dock ej kan annat än vara approximativ, då för många socknar endast finnas äldre på 1700-talet upprättade kartor».

»Någon särskild kolumn för areal af trädesjord och den åker, som i en del socknar användes till gräsodling, finnes ej i tabellen; men ifrågavarande areal, deraf $\frac{1}{3}$ kan beräknas för trädesjord och $\frac{2}{3}$ för gräsodling, erhålles, om från socknens hela åkerareal afdrages hvad som för de olika sädesslagen tillsammans blifvit utfördt».

»Svårigheterna för uppgörande af en någorlunda tillförlitlig jordbruksstatistik visa sig större, ju mera man lägger hand vid saken; och Förvaltnings-Utskottet kan ej underlåta uttrycka den åsigt, att endast en enkel och lättfattlig uppfattning af ämnet skall kunna göra dessa svårigheter mindre. Wexjö den 27 Maj 1862.

Å Kronobergs läns Kongl. Hushållnings-Sällskaps Förvaltnings-Utskotts vägnar:

C A R L M Ö R N E R.

Lars Gust. Rydén.»

Stängselväsendet har icke i följd af Kongl. Förordningen den 21 December 1857 i verkligheten undergått någon annan förändring, än att hälftenprincipen vid stängseldelning tillämpats.

Arbetare för jordbruket erhållas mest genom jordtorpare och backstugusittare, dernäst genom tjenare i husbondens bröd samt dess hemmavarande barn och obetydligt genom statfolk och daglönare.

C) *Skogshushållning.* Länets skogbärande areal äfvensom afkastningen från densamma är omöjligt att ens ungefärligen bestämma, ej allenast emedan tillförlitliga kartor och handlingar i detta afseende saknas för åtminstone $\frac{1}{3}$ af länet, utan äfven till följd deraf, att denna areal undergår ständiga förändringar. De ädlare trädslagen ek och bok, hvarmed länet fordom varit rikt försedt, försvinna allt mera och saknas nu nästan alldeles å enskildes ägor, undantagandes å en eller annan så kallad herregård. Å boställena, der dessa trädslag äro genom gällande författningar i viss mån skyddade, återstår ännu en mindre del. Barrskogarne äro till värde och omfång inom länet särdeles olika fördelade. Uti Uppvidinge, vissa delar af Konga och Norrvidinge samt äfven södra delen af Allbo härad, som haft de största och värdefullaste skogarne och från hvilka den egentliga afsättningen på kuststäderna sker, synes redan nu, hvad groft och moget virke beträffar, icke så synnerligt mycket kvarstå; och de minskade dimensioner på virke, med hvilka man numera måste åtnöjas, gifva det säkraste beviset för en mot slutet skridande afbergning af skogarne. Inom Kinnevalds och vissa delar af Sunnerbo härad har skogsbrist redan länge förefunnits; och inom de öfriga delarne af länet öfverskjuta tillgångarne icke så synnerligt mycket husbehovet. Det allmänna skogsafbergningssättet är *blädning*; och då afverkningen i öfrigt rättas endast efter penningbehovets eller andra stundens kraf, utan afseende å skogens framtida bestånd, måste ett slikt förfarande omsider medföra skogarnes förstöring, helst merändels endast den undertryckta, qvalliga skogen lemnas kvar att fortväxa, samt derjemte stormar uti de öppnade luckorna oftast förorsaka de största förödelse. På skogarnes tillstånd inverka ock *svedning* och *kolbränning* högst menligt, emedan härtill användes hufvudsakligast ung, i god växt varande skog, oftast endast 30- å 40-årig. Lyckligtvis har under ifrågavarande femårsperiod den i allo förderfliga svedningen aftagit, synnerligast till följd deraf, att den på detta sätt utarmade jorden sedermera nekat sin brukare all möjlig nytta och sålunda dyrköpt nog påtvingat honom full insigt derom, att en annan väg måste beträdas. Dock finnas trakter inom länet, såsom t. ex. större delen af Sunnerbo härad, der svedningsbruket ännu fortfar och jordens naturliga fruktbarhet allt vidare förminskas. Kolbränningen utföres af befolkningen dels med mindre

skicklighet än inom andra provinser, och dels äro kolpriserne å afsättningsorterna så låga, att af den mödosamma kolningshandteringen föga utöfver arbetskostnaderne kommer producenterne till godo, och således nästan ingen ersättning för sjelfva skogen erhålles. Till skogarnes förödande bidraga äfven de pågående laga skiftena, ej allenast genom ökad behof af byggnads- och stängsel-virke, utan synnerligast genom de sparda, vid skiftet frånträdda skogslotternes afbergning under viss kortare tid, en i allo dålig ersättning för den, som haft nog mycken omtanka att hushålla med sin skog. Hemmansköp med hufvudsakligt afseende på skogens sköfving äro här i länet sällsyntare än annorstädes, säkerligen till följd af den långa i allo obehväma skogsporten. Dock fränsäljas ej sällan vissa mindre skogsparker, der skogen inom kort tid alldeles afbergas, hvarefter jorden återfaller till hemmanet. Då dessa nu anmärkta förhållanden från äldre tider tillbaka fortfarande, samt länet städse varit så vanlottadt i kommunikationsafseende, att skogen för jordägare icke haft något egentligt värde, är det icke att undra öfver, att skogarnes tillstånd så betydligt försämrats.

Till skogsvårdens uppmuntran inom länet, synnerligast med afseende å mindre hemmansdelar, utlemnar länets Hushållnings-Sällskap på förmånliga villkor lån från 300 till 1,000 R:dr R:mt åt jordägare, med skyldighet för desse att i förhållande till lånets storlek beså eller plantera och uppfreda något inom hemmanet beläget skoglöst område, hvarom Sällskapet genom antagen forstman lemna undervisning, jemte det utförandet och vården af de gjorda skogs-odlingarne minst två gånger årligen af honom tillses.

Skogseldar förekomma sällan och hafva ej förorsakat någon anmärkningsvärd skada.

Utaf skogens biprodukter är *bränning af tjära* den hufvudsakligaste.

Medelpriserna å skogsvaror hafva under perioden varit: å vanligt sågtimmer, 16 till 14 fot långt och 8 tum i lilländan, 1 R:dr 50 öre till 2 R:dr stycket; byggnadstimmer, 36 till 32 fot långt och 8 tum i lilländan, 1 R:dr 50 öre till 2 R:dr 50 öre stycket; en tunna kol i Uppvidinge härad 16 öre och i öfrige härader 40 till 50 öre; ett hundratal gårdsel och stör i Uppvidinge härad för gårdsel 1 R:dr och stör 50 öre, samt i öfrige härader för gårdsel 3 till 5 R:dr och stör 1 R:dr 50 öre till 2 R:dr; en tunna tjära 9 till 14 R:dr; en brofamn ved af 100 kubikfots fast mått i Uppvidinge härad 1 R:dr 50 öre och i öfrige härader 4 till 6 R:dr, om den varit af barrskog, och 5 till 8 R:dr om den varit af löfskog.

Torftägter förefinnas nästan allestädes inom länet, men såsom surrogat för brännmaterial begagnas torf endast uti de skoglösa socknarne af Sunnerbo härad och kostar der 25 öre tunnan. Stenkol användes obetydligt inom länet.

Jägeristaten inom länet utgöres endast af en Jägmästare med 750 R:dr såsom ordinarie lön och 250 R:dr såsom tillfällig löneförhöjning, samt af en extra Öfverjägare utan lön. Att det för detta fåtal tjenstemän är omöjligt att vederbörligen öfvervaka skogsvården torde knappt behöfva tilläggas.

Kronoparker, härads- eller sockneallmänningar äfvensom eke- och mulbärsplanteringar saknas alldeles inom länet, men till Kronans disposition finnas 13 till statsverket indragne samt 377 till indelning åt militie-staten, ecklesiastikstaten, landtstaten och domare anslagne boställen, hvilkas skogsareal eller afkastning i brist på nödige kartor och handlingar ej kan med någon säkerhet uppgifvas, men som dock torde kunna antagas utgöra omkring 30,000 tunnland. Af dessa äro å 18 mindre boställen, utgörande 4,552 tunnland 19,5 kappland, skogarne indelade till traktuggning, hvarigenom från en skogsbördig areal af 3,489 tunnland 19,4 kappland årliga skogsafverkningsbeloppet uppgår till 144,488 kubikfot, som åter, med afseende derå att hushållningen med skogen hufvudsakligast afser frambringande af i orten behöflig grof skog, kan värderas till minst 4,093 R:dr R:mt.

Endast ett *flygsandsfält* finnes inom länet i Ljungby socken af Sunnerbo härad och innehåller 92 tunnland 8,7 kappland. Det står under Hushållnings-Sällskapets vård och inseende samt är nu öfvervuxet med ungskog. Med undantag af de ofvannämnde af länets Hushållnings-Sällskap föranstaltade skogsplanteringarne,

förekommer skogsodling i öfrigt blott hos några få enskilde, men endast till så obetydligt omfång, att den endast på detta sätt kan omnämnas.

Tab. N:o 5. Under loppet af ifrågavarande period hafva inom länet belöningar för *rofdjurs* fångande eller dödande i medeltal blifvit utbetalde med 270 till 300 R:dr R:mt, synnerligast i Konga, Uppvidinge och Norrvidinge härad, hvartill först användts häradets enskilda andel i sakören och sedermera efter öfverenskommelse för fem år i sender mellan de bofaste innevånarne en afgift af 35 öre för hvarje 1,500 R:dr af taxeringsvärdet. För rofdjur, dödade utom skallgång, betalas vanligen: för gammal varg 25 R:dr, för ung varg under tiden före midsommar 10 R:dr samt under tiden mellan midsommar och Oktober månad 15 R:dr, för gammal räf 1 R:dr och för lodjur 7 R:dr 50 öre.

Tab. N:o 7. E) *Bergs- och brukshandtering* samt F) *Fabriker, manufakturver och handverk*. Åberopande den summariska uppgift härom, som förefinnes å tabellen N:o 7, får Konungens Befallningshafvande i öfrigt tillägga, att svåra kommunikationer och låga pris på tillverkningarne i förening med stegring i arbetslöner och kolpris bidragit dertill, att bruksrörelsen under ifrågavarande period i allmänhet drivits med föga förtjenst. Tillverkningarne vid länets *jernbruk* och manufakturverk hafva uppgifvits för 1860 till 30,911 centner 55 α tackjern, 1,174 centner 34 α gjutgoods, 35,169 centner 66 α stångjernssmide samt 9,887 centner jernmanufaktur. Bland fabriker märkas förnämligast Wexjö *klädesfabrik* med årligt tillverkningsvärde 185,000 R:dr, Kosta *glasbruk* med d:o 145,000 R:dr, Johanstorps *glasbruk* med d:o 35,000 R:dr, Lessebo *pappersbruk* med d:o 150,000 R:dr och Gransholms bruk med d:o 23,000 R:dr. Den särdeles stora mängden af vattenfall, som i länet finnas, skulle utan tvifvel förvandlat länet till fabriksort, derest ej de svåra kommunikationerne hittills omöjliggjort företagsamheten härutinnan.

Handverkerierne arbeta hufvudsakligen för kringliggande orters behof, och deras utöfvare befinna sig i bergliga vilkor. Antalet af dem, som idka handverk såsom *sjelfförsörjning*, är i stigande, hvilket menligt inverkar på handverkeriernes utveckling i arbetsskicklighet och ekonomisk förkofran.

Binärningar inom länet äro dels tillverkning af väfskedar, liar och yxor, dels linberedning och väfnader, dels upptagning af sjö- och myrmalmer samt deras forsling till bruken, dels kolning och tjärubräkning och dels varuforsling emellan staden Wexjö och kuststäderna. *Jagt* och *fiske* äro äfven binärningar, men af föga betydenhet, enär allmogen ej kan förmås att så vårda sig derom, som vederbör. Inkomstbeloppen af binärningarne kunna ej med någon tillförlitlighet uppgifvas.

Tab. Litt. B. Angående *bränvinsbränningen* under ifrågavarande period redogöres i nedanstående tabell Litt. B., deri de mindre bränneriernes tillverkning ej kunnat upptagas i visst kannetal, enär beskattningen bestämdts allenast

Tab. Litt. B. Uppgift om bränvinsbrännerierne och därför belöpande afgifter åren 1856—1860.

	Tillverkning. Kannor.	Tillverknings-avgift.		Summa avgift.	
		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
År 1856, 12 stycken större brännerier	253,780	127,004	—	198,643	2
270 » mindre d:o		71,639	2		
» 1857, 12 » större d:o	259,471	129,838	25	209,833	35
290 » mindre d:o		79,995	10		
» 1858, 10 » större d:o	141,469,5	85,034	38	139,270	38
75 » mindre d:o		54,236	—		
» 1859, 9 » större d:o	213,198	128,091	6	219,689	6
122 » mindre d:o		91,598	—		
» 1860, 8 » större d:o	145,333	95,193	30	176,753	70
131 » mindre d:o		81,560	40		
Summa				944,189	51

efter bränningsredskapens pannerymd, samt känt är, att lika pannerymd på särskilda ställen ej medfört lika afverkning.

4. Kommunikations-anstalter och varubyten.

Andra kommunikationsmedel hafva under ifrågavarande femårsperiod ej stått den allmänna rörelsen inom länet till buds, än färdandet å lands-, härads- och sockenvägar, som, enligt hvad bilagda tabellen N:o 8 utvisar, tillsammans utgöra en längd af något mer än 393 mil. Dessa vägar äro i allmänhet goda, men ännu på flere ställen besvärade af svåra backar, hvilka den eljest härutinnan särdeles berömliga företagsamheten hos befolkningen icke medhunnit eller mäktat att utgräfvä eller kringgå. Tab. N:o 8.

Utom de kostnader för *vägförbättringar*, hufvudsakligen å landsvägarne emellan Wexjö och Christianstad samt emellan Wexjö och Carlshamn, som i nyssnämnde tabell äro upptagne, hafva *brobyggnader* under perioden verkstälts med en kostnad af 9,700 R:dr R:mt, som kommunerne bestridt.

Vid *gästgifverierne*, 69 till antalet, har under perioden utgått det hästantal, som är upptaget i nyssäberopade tabell, hvilken jemväl utvisar det hästantal, som erfordrats till utgörande af kungs- och kronoskjuts. Den betydliga minskningen i gästgifveriskjutsningen, som visat sig från och med 1858 till och med 1860, under hvilket sistnämnde år den utgjorde föga mer än $\frac{1}{4}$ af 1857 års antal, härrör med visshet från den förhöjning i skjutslegan, som stadgas genom Kongl. Kungörelsen den 11 December 1857. Dock vill det ej synas, som rörelsen inom orten minskats i samma förhållande, ty dels färdas mången, äfven under längre resor, med egna hästar, som eljest brukade begagna gästgifvareskjuts, och dels finnas ägare af hästar, som åtaga sig skjutsning för lägre pris, än det för gästgifvareskjutsen gällande. Det största hästantalet har utgått under Februari, Juni och Oktober månader, då marknaderne i Wexjö inträffa.

De flere gånger upprepade försöken att åstadkomma gästgifveriskjutsningens ställande på *entreprenad* hafva ej lyckats, enär å några orter allmogen ansett inkomsten af skjutsningen såsom en väl behöflig biförtjenst, samt det å andra orter åter för entreprenads åstadkommande skulle erfordrats så stort tillskott af reserven, att den hellre underkastat sig att sjelf utgöra skjutsningsbesväret.

Sjökommunikationer å de vidsträckta, segelbara sjöar, som finnas inom länet, skulle kunna vara af mycken fördel, om och när dessa vattendrag sättas i förening med andra pulsådorr för den allmänna rörelsen, men för närvarande äro de af föga nytta. Ett tillförene väckt förslag att genom kanaler förena Asa-, Tolgs-, Tjureda-, Helga-, Bergunda- och Wexjö-sjöarne med sjöarne Salen och Åsnen, från hvilken sistnämndes sydliga strand en hästbana till Carlshamn skulle anläggas, har det icke lyckats att genomföra, oaktadt dertill, enligt Kongl. Maj:ts nådiga Bref af den 5 Januari 1858, vid nästföregångne riksmöte beviljats anslag till belopp af 525,000 R:dr och lån till belopp af 825,000 R:dr R:mt. Hufvudsakligaste hindren voro dels omöjligheten att under den allmänna penningekrisen 1857—1858 kunna uppbringa aktieteckningen af enskilde till det erforderliga beloppet, helst såsom vilkor för anslagets och lånets erhållande jemväl var stadgadt, att så kallade garantiaktier till belopp af 500,000 R:dr skulle vara tecknade utöfver det för arbetets utförande beräknade aktiebelopp, dels ock den omständigheten, att mången, som eljest skulle kraftigt understödt företaget, icke ville dertill i någon mån bidra, enär den förhoppning närdes, att den södra stambanans sträckning mot norr skulle komma att sålunda förändras, att den å någon punkt berörde begge de stora vattensystemer, af hvilka den föreslagna kanalleden skulle utgöras, i hvilket fall den särdeles svåra, kostsamma och med en mängd slussar besvärade föreningskanalen emellan Bergunda-sjön och Salen kunde undvikas, samt de kapitaler, som i orten funnes, kunde vara besparade för jordbruket och industrien, då de genom stambanans närhet beredda kommunikationerne gifvo dem ökadt lif och näring. Södra stambanan kommer nu äfven att beröra vattensystemet Salen-Åsnen, men ty värr icke något af de öfriga vattendragen.

I Wexjö finnes en *telegrafstation*, dertill lokal bekostas af stadens innevånare.

Tab. N:o 9. Antalet af *handlande* i länet finnes upptaget i bilagde tabellen N:o 9. Dessutom vandrar en stor del af Sunnerbo härads yngre befolkning omkring i riket, drifvande ett slags *gårdfarihandel* med ortens tillverkningar af smiden, ylletrojor och väfskedar samt en del kramvaror, merändels antagne och förpassade såsom handelsbetjenter hos köpmän i städer inom Skåne, Halland och Elfsborgs län. Ortens hufvudsakligaste produkter, som afsättas till städerna Wexjö, Calmar, Carlshamn, Christianstad, Laholm och Halmstad samt köpingen Wernamo och torgplatser å närbelägne orter, äro spanmål, kreatur, smör, ost, talg, fläsk, bränvin, lin och virke. Inom länet hållas årligen 30 *marknader*; *torgdagar* hållas å 10 särskilde ställen.

Tab. Litt. C. Angående *bränvinsminuterungen* och *bränvinsutskänningen* inom länet samt därför erlagde afgifter åberopas bilagde tabell Litt. C. Dock måste anmärkas, att tillgången på spirituösa drycker under perioden varit så väl å landet som i staden vida större, än man af nämnde tabell skulle kunna sluta, enär en mängd skattefria bränvinsminuteringsställen under senare åren uppstått, som med lätthet å torgdagar, då allmogen är mera talrikt församlad, drifva sin rörelse i ganska betydligt omfång, sedan i lagskipningen den grundsats gjort sig gällande, att, om flere personer förena sig om att tillsammans köpa hvar sin kvantitet bränvin, det är tillåtet för hvem som helst att, utan skatt eller ansvar för oloflig bränvinsförsäljning, afyttra desse kvantiteter, allenast de tillsammans utgöra 15 kannor eller deröfver. De erlagde afgifterne hafva fördelats på sätt tabellen utvisar samt af kommunerne användts dels till fattigvårdens understöd och dels för andre olikartade kommunala behofs afhjelpande.

5. Kameralförhållanden.

Tab. N:o 10 De inom länet varande *hemmans* och *lägenheters* antal, deras natur och bruksdelar samt uppskattning och Litt. D. ningsvärde upplyses af bilagde tabellen N:o 10; äfvensom tabellen Litt. D. upptager en summarisk redogörelse för verkliga Statsbidragen åren 1856—1860.

Tab. Litt. C. *Bränvinsutskänkings- och minuteringsställen och därför influtne afgifter åren 1856—1860.*

	1 8 5 6.			1 8 5 7.			1 8 5 8.			1 8 5 9.			1 8 6 0.		
	Antal.	Afgift. R.dr R.mt.		Antal.	Afgift. R.dr R.mt.		Antal.	Afgift. R.dr R.mt.		Antal.	Afgift. R.dr R.mt.		Antal.	Afgift. R.dr R.mt.	
Utskänkingsställen	22	5,110	73	26	5,740	88	22	6,050	14	20	6,105	79	20	6,121	12
Minuteringsställen	8	1,475	—	5	2,891	50	6	3,219	—	6	3,264	83	5	3,042	75
Summa	30	6,585	73	31	8,632	88	28	9,269	14	26	9,370	62	25	9,163	87
Häraf belöper för Wexjö stad:															
Utskänkingsställen	5	2,024	42	7	2,297	13	6	3,080	—	6	3,332	45	6	3,252	45
Minuteringsställen	5	1,100	—	1	2,250	—	1	2,250	—	1	2,250	—	1	2,250	—
Summa	10	3,124	42	8	4,547	13	7	5,330	—	7	5,582	45	7	5,502	45

Anmärkning: Sedan från afgiftssumman under periodens alla år, utgörande 43,021 R.dr 74 öre, afdragits vederbörlig uppörds- och redovisningsprocent, har återstoden fördelats till länets Hushållnings-Sällskap med 8,587 R.dr 16 öre, till staden Wexjö med 19,230 R.dr 63 öre och till socknarne å landet i mån af hvarderas större eller mindre folkmängd med tillsammans 15,117 R.dr 98 öre Riksmynt.

Tab. Litt. D. *Summarisk redogörelse för verkliga Statsbidragen åren 1856—1860.*

År	Levererade till Landt-Ränneriet. R.dr R.mt.		Restantier. R.dr R.mt.	
	R.dr	R.mt.	R.dr	R.mt.
År 1856	232,345	78	3,340	70
• 1857	248,781	40	6,954	85
• 1858	224,383	78	7,653	26
• 1859	259,162	19	7,681	50
• 1860	258,783	51	7,603	89

görelse för de under hvarje år inom länet influtna belopp af verkliga *statsbidrag* jemte hvarje års *restantiebelopp*, hvilka senare nästan helt och hållet bestått af böter, som ej kunnat uttagas och redovisas, förr än slutliga utslag fallit i de mål, hvari de ådömts.

Under ifrågavarande period hafva 15 hemmansdelar och 13 lägenheter, bestående af ängar, qvarnar och sågar, blifvit *skatteköpte*.

En redogörelse för antalet af *laga skiften* samt kostnaden för afslutade sådane förrättningar under Tab. N:o 11. ifrågavarande period är upptagen i tabellen N:o 11. Dervid är dock att anmärka, att, då inom detta län odlingsmark merändels finnes bland ängen, samt en del utägor, ehuru tjenlige till odling, likväl i följd af sitt läge i Landtmätarnes beskrifningar hänföras till afrösningsjorden, man måste anse den skiftade, till odling tjenliga jorden vara af vida större omfång, än i berörde enligt Landtmätarnes årsredogörelse upprättade tabell är upptaget. Gode-männens arfvoden, hvarom särskilde uppgifter icke finnas bifogade Landtmätarnes koncepthandlingar, hafva approximativt beräknats lika med $\frac{1}{10}$ af Landtmätarnes arfvoden; och då denna tiondedel frändrages det för Landtmätarne och Gode-männen i tabellen gemensamt beräknade arfvodesbeloppet, samt återstoden fördelas på de 17 Landtmätare, som i medeltal under perioden arbetat inom länet, belöper sig för hvardera en årlig inkomst af 2,060 R:dr 50 öre.

6. Politi.

Vid den allmänna *ordningens* samt personliga säkerhetens och äganderättens *skyddande*, har Länsstyrelsen biträde af 5 Kronofogdar, 17 Kronolänsmän samt socknarnes Kronofjerdingsmän och socknenämnder å landet samt Magistraten med 2 underlydande Fiskaler och 4 polisbetjenter i Wexjö. Vid större marknader eller andra stora folksamlingar, der olofflig tillgång på spirituösa drycker, oaktadt största vaksamhet till förekommande deraf, icke kan utestängas, måste för ordningens upprätthållande biträde af militär vara tillstädes, hvilket vanligen har den goda följd med sig, att våldsamma uppträden uteblifva.

Folkskoleväsendet har på senare åren börjat att af allmogen omfattas med mera omsorg, då det deremot tillföre behandlades såsom en allmogen påtvingad nyhet, för hvilken den icke ville vidkännas någon uppoffring.

Uti Wexjö finnes ett *Högre Elementarläroverk*, vid hvilket undervisningen bestrides af 8 Lektorer och 10 Adjunkter samt lärjungarnes antal är omkring 300. Dessutom finnes i staden den *Sjögrenska skolan*, som underhålles af de medel, afidne Domprosten Håkan Sjögren och Regements-Läkaren Doktor L. Hillers dertill testamenterat. Enligt de för densamma gällande föreskrifter hafva ej allenast gossar och flickor, år 1860 uppgående till ett antal af 202, undervisats i läsning, skrifning och räkning, utan flickorna särskildt undervisats i lämpliga handslöjder. För handtverkslärningarne är jemväl inrättad en *söndagsskola*, som flitigt besökes.

Såsom *tillämpningsskolor* för landtbruket äro att anmärka dels den lägre *landbruksskolan* å Gåfvetorp, som, ordnad enligt Kongl. Reglementet den 14 Januari 1851, understödjes med årligt statsanslag till belopp af 4,000 R:dr R:mt och lemnar undervisning åt 12 frilärningar, så väl i landtbruk, som äfven i förfärdigande af dertill hörande redskap, dels ock en *mejeriskola* å Bergqvara, som är ordnad enligt Kongl. Reglementet den 22 Juli 1858 med årligt understöd af statsmedel till belopp af 3,000 R:dr samt undervisning för 6 frilärningar. Dessa skolor äro för landtbrukets och boskapsskötselns förkofran synnerligen nyttiga; och att de äfven vunnit ett välförtjent förtroende visar sig deraf, att ansökningar om frilärningsplatserne städse äro flere än som kunna bifallas, samt att de, som genomgått skolorne, redan före deras utträde derifrån blifvit städslade såsom rättare och dejor.

Helsovården bestrides af 2:ne ordinarie och 1 extra Provinsialläkare, 1 Lasarettläkare, 1 Hospitalsläkare samt 2 i Wexjö bosatte Militärläkare. Tre *apothek* finnas inom länet. Å Wexjö *centralhospital*, som hösten 1856 öppnades för emottagande af sinnessjuke, kan nu lemnas omsorgsfull vård åt 150 patienter af särskilde

klasser. Vid detsamma äro anställda Öfverläkare, Predikant och Syssloman samt erforderlig sjuk- och ekonomibetjening. Årliga utgiftsstaten för aflöning, utspisning och beklädnad med mera uppgår till omkring 40,000 R:dr R:mt. Å *länslasarettet* i Wexjö äro platser för 50 sjuke. Länets *kurhus* är ock dermed förenadt.

Tab. N:o 12. Länets *allmänna kreditinrättningar*, som alla förefinnas i Wexjö, utgöras af *Smålands* med flere provinser *hypotheksförening* samt en afdelning af *Smålands enskilda bank*, förutom Kronobergs läns *sparbank*, om hvilken sistnämnde återopas bilagde tabell N:o 12.

Tab. N:o 13. *Fattigvården* är ordnad enligt gällande författning, dels gemensamt för hela sockenområdet och dels rotevis, på sätt och med den kostnad bilagde enligt sockennämndernes gjorda räkenskaper upprättade tabell N:o 13 utvisar. Fattigvården bestrides i allmänhet så omsorgsfullt man med afseende å de dermed förenade dryga utgifter kan skäligen fordra. Det är en gifven erfarenhet, att fattigvårdsbidragen ständigt tilltaga, ehuru nämnde tabell synes, hvad landet för åren 1856 och 1857 angår, visa ett motsatt förhållande, men den högre summan för dessa år härrör deraf, att bland fattigvårdsbidragen hufvudsakligen ingår sammanskott af spannal, hvilken sistnämnde år stått i betydligt högre pris.

Tab. Litt. E. Fullgörandet af *kronobrefbäringen* och *vägarnes underhåll vintertiden* är häradsvis ålagdt vissa hemmansinnehafvare mot ersättning af de öfrige; varande kostnaden därför, som inom de särskilde häraderne belupit sig till högst 3 R:dr 9 öre och minst 1 R:dr 63 öre på helt hemman för kronobrefbäringen, samt högst 3 R:dr 67 öre och minst 1 R:dr 50 öre på helt hemman för vägunderhållet vintertiden, upptagen å nedanstående tabell Litt. E.

Tab. Litt. F. Angående *lagsökningsmålen* under ifrågavarande period återopas tabellen Litt. F. å motstående sida, hvars förklaring är att finna i penningekrisen åren 1857—1858 och dermed följande rubbningar i den allmänna krediten.

Förutom *brandförsäkringsbolag*, som bildats inom särskilde socknar, finnes ett gemensamt för hela länet, deri delaktighetssumman för år 1860 utgjorde 6,796,135 R:dr R:mt.

Den i Wexjö varande *lifränteanstalten*, som vid slutet af år 1855 hade i besparingsfond 3,921 R:dr 84 öre, reservfond 855 R:dr 55 öre samt 73 delegare med 232 lotter, hade vid slutet af år 1860 i besparingsfond 9,902 R:dr 77 öre, reservfond 1,581 R:dr 36 öre samt 111 delegare med 569 lotter.

Drottning Josefinas *räddningsanstalt för vanvårdade barn*, stiftad år 1847, har genom bidrag af den enskilda välgörenheten och ett årligt understöd af länets sparbanks räntevinst till belopp af något öfver 1,000 R:dr R:mt, så förkofrats, att fonden vid 1860 års slut utgjorde 13,877 R:dr 24 öre, jemte det att genom dess välsignelserika verksamhet 46 olyckliga varelser, menskligt att döma, ryckts undan olycka och förderf.

Slutligen torde böra anmärkas, att förhållandena inom länet icke kunnat omständligare, än som skett, framställas, dels i anseende till Länsstyrelsens i öfrigt särdeles strängt upptagna verksamhet, dels ock i följd deraf att kronobetjeningen med afseende å dess många göromål, så väl i allmänhet, som särskildt med anledning af nya bevillningsförordningens tillämpning, icke kunnat förr än under sistlidne Juni månad hit in-

Tab. Litt. E. Ersättningsbelopp för kronobrefbäringen och vägarnes underhåll vintertiden åren 1856—1860.

För år 1856	R:dr R:mt	För kronobrefbäring.		För vägunderhållet vintertiden.	
.....		4,227	71	8,406	3
» » 1857	» »	4,231	57	8,406	3
» » 1858	» »	4,199	31	8,407	20
» » 1859	» »	4,191	58	8,441	41
» » 1860	» »	4,191	58	8,441	41
Summa		21,041	75	42,102	8

komma med från dem infortrade hvarjehanda uppgifter, samt den derefter återstående korta tiden icke medgifvit att i de omständigheter, der berörde uppgifter varit ofullständiga eller saknats, nya sådana infortra eller annorledes förskaffa, helst dertill kommer, att menige man hyser mycken motvilja mot lemnande af statistiska upplysningar.

Tab. Litt. F. Utsökningsmål, afgjorde hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande under åren 1856—1860.

År.	De lagsökte personernes stånd.	De lagsökte personernes antal.	Antal utsökningsmål, afgjorde		Sammanräknade beloppet af hvad som blifvit till betalning ådömdt. R:dr R:mt.	
			genom slutlige utslag.	genom vilkorliga utmättnings-resolutioner.		
1856.	Ridderskapet och Adeln	9	7	1	3,936	—
	Ståndspersoner	145	90	24	30,022	50
	Hemmansägare och brukare af allmoge	507	272	99	61,606	50
	Torpare, tjenstefolk m. fl.	325	186	114	9,304	50
	Summa	986	555	238	104,869	50
1857.	Ridderskapet och Adeln	16	10	2	15,195	—
	Ståndspersoner	246	160	30	46,995	—
	Hemmansägare och brukare af allmoge	998	567	131	72,225	—
	Torpare, tjenstefolk m. fl.	718	493	149	11,790	—
	Summa	1,978	1,230	312	146,205	—
1858.	Ridderskapet och Adeln	61	52	2	12,964	—
	Ståndspersoner	372	330	23	80,508	—
	Hemmansägare och brukare af allmoge	1,734	1,443	370	347,620	—
	Torpare, tjenstefolk m. fl.	1,352	1,050	168	53,300	—
	Summa	3,519	2,875	563	494,392	—
1859.	Ridderskapet och Adeln	57	46	3	10,750	—
	Ståndspersoner	312	249	31	62,320	—
	Hemmansägare och brukare af allmoge	1,895	1,006	350	289,850	—
	Torpare, tjenstefolk m. fl.	1,165	711	180	34,240	—
	Summa	3,429	2,012	564	397,160	—
1860.	Ridderskapet och Adeln	42	35	—	16,896	—
	Ståndspersoner	298	182	12	71,098	—
	Hemmansägare och brukare af allmoge	2,036	1,396	293	353,676	—
	Torpare, tjenstefolk m. fl.	729	486	129	43,965	—
	Summa	3,105	2,099	434	485,635	—

Wexjö å Landskansliet den 29 Juli 1862.

CARL MÖRNER.

C. A. Holmberg.

E. J. Hagman.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGD.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Å landsbygden.	Den 31 December enligt husförhörlängderne.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Utskrifningsmanskap.
				Hela folkmängden af			Deraf frie från mantalspengar.			
	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	
År 1856	68,916	73,001	141,917	67,594	72,304	139,898	38,839	42,495	81,334	5,088
» 1857	69,386	73,542	142,928	67,930	72,444	140,374	39,103	42,754	81,857	5,171
» 1858	70,020	74,153	144,173	68,885	73,767	142,652	40,248	44,099	84,347	5,100
» 1859	70,918	75,184	146,102	69,954	74,742	144,696	40,941	44,797	85,738	5,293
» 1860	72,280	76,716	148,996	71,011	75,846	146,857	41,571	45,625	87,196	5,385
Wexjö stad.										
År 1856	1,250	1,734	2,984	1,209	1,720	2,929	605	816	1,421	120
» 1857	1,285	1,775	3,060	1,250	1,749	2,999	613	792	1,405	127
» 1858	1,262	1,785	3,047	1,230	1,755	2,985	587	774	1,361	126
» 1859	1,306	1,829	3,135	1,266	1,789	3,055	610	787	1,397	113
» 1860	1,352	1,877	3,229	1,312	1,840	3,152	654	842	1,496	103
Summa i hela länet år 1860	73,632	78,593	152,225	72,323	77,686	150,009	42,225	46,467	88,692	5,488

Tab. N:o 2.

JORDBRUK.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Medeltal för åren 1856—1860.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Potatis.	Linfrö.
Årliga utsädet på <i>tunnland</i> af	0,8	0,9	1,04	1,3	1,3	Trindsäd. 1		5,2	1
Årliga behovet för länet till utsäde	362	19,235	22,695	26,165	8,854	564	57,290	1,176	
Tunnland åkerjord, använde till odling af	428	20,745	21,830	16,866	6,898	567	11,240	1,176	
Skördebelopp i <i>korntal</i> af utsädet	6:e—7:e	5:e—6:e	5:e—6:e	5:e—6:e	5:e—6:e	5:e—6:e	6:e—7:e		
Årlig förbrukning på <i>person</i> i medeltal									
Anm. Denna tabell är uppgjord och beräknad enligt de i berättelsens text från Kongl. Hushållnings-Sällskapet meddelade uppgifterne. Rörande förbrukningen hänvisas till texten.									

Tab. N:o 3.

BOSKAPSSKÖTSEL.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Medeltal för åren 1856—1860.	Hästar.	Tjurar.	Oxar.	Kor.	Ungnöt.	Får.	Getter.	Svin.
Antal vinterfödda kreatur af motsstående slag	8,008	1,026	19,830	48,967	30,119	69,816	200	20,602

Till Tab. N:o 4 om SKOGSHUSHÅLLNING har Landshöfdingc-Embete ej varit i tillfälle att lemna fullständigare upplysningar, än de som i berättelsens text innehållas.

Tab. N:o 5.

DÖDADE ROFDJUR.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
År.	Björnar.	Vargar.	Lodjur.	Jerfvar.	Räfvar.	Mårdar, Hillrar och Her- meliner.	Uttrar.	Skjälär.	Örnar.	Hökar, Ugglor och Ufvar.	Falkar och Glador.	Belopp af utbetald belöning. R.dr R.mt.
1856	—	13	—	—	528	23	32	—	248			
1857	—	16	—	—	491	39	29	—	342			
1858	—	15	1	—	464	16	28	—	422			
1859	—	—	1	—	415	31	32	—	378			
1860	—	21	2	—	472	46	9	—	265			
Summa 1856—1860	—	65	4	—	2,370	155	130	—	1,655			
Medeltal	—	—	—	—	—	—	—	—	—			270—300

Anmärkning: Denna tabell är upprättad efter de från Länsstyrelsen till Kongl. Maj:t årligen i ämnet meddelade uppgifter.

Till Tab. N:o 6 AF ROFDJUR DÖDADE HUSDJUR har Länsstyrelsen ej varit i tillfälle att meddela några upplysningar.

Tab. N:o 8.

ALLMÄNNA VÄGAR, GÄSTGIFVERIER OCH SKJUTSNING, 1856-1860.

1.	2.	3.	4.	5.	6.		7.		8.		9.	10.	11.			12.	13.							
					Längd i mil:				Kostnaden				Gästgifveriernas antal år 1860.	Antal hästar, utgångne till										
					af hvarje slag af mot- stående vägar.	af indelade, med skjutssta- tioner för- sedde vägar.	af fullän- dade och afsynde nya vägar.	af fullän- rade vägar.	för fulländade nya vägar					för förbättrade vägar				af stats- medel.	af kommu- nernas medel.	af stats- medel.	af kommu- nernas medel.	År.	Kungs- och krono- skjuts.	Gästgif- veri-, håll- och reserv- skjuts.
									Vid periodens slut.	Under perioden.				af stats- medel.	af kommu- nernas medel.									
Allmänna landvägar	54,209	54,209	—	2,780	—	—	—	—	—	28,825	8,290	36	32	1856	836	52,206								
Häradsvägar	141,867	124,061	—	0,593	—	—	—	—	—	—	2,083	—	36	1857	819	49,639								
Socknevägar	197,823	18,448	—	0,136	—	—	—	—	—	—	1,779	—	—	1858	895	23,331								
Gästgifverier i städer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1859	1,032	20,102								
D:o med införd skjuts-entreprenad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1860	1,470	19,403								

Tab. N:o 9.

SJÖFART OCH HANDEL ÅR 1860.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	
	Sjöfart.								Handel.																
	Fartyg och båtar, begagnade till								Gross-handlare.		Minut-handlare.		Handlande.												
	inrikes sjöfart.				utrikes sjöfart.				Antal.	Antal.	Iåkande både gross- och minut-handel.	Enligt § 3 mom. 1 af Handels-Ordningen.	Qvinnor, enligt 4 § Handels-Ordningen.	Med in- och ut-ländska varor.		Med landt-mannavaror.		Med egna tillverkningar.							
	Antal.	Isästel.	Besättning. Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Isästel.	Besättning. Skeppare.	Sjöfolk.						Husbönder.	Bejening.	Husbönder.	Bejening.	Husbönder.	Bejening.	Husbönder.	Bejening.	Husbönder.	Bejening.	Husbönder.	Bejening.
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	88	8	—	—	—	—
Köpingen Ljungby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—
Uppstaden Wexjö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	19	—	—	—	—	—	—	—	91	9	—	—	—	—

Tab. No 10.

HEMMAN OCH JORDLÄGENHETER Å LANDET, TOMTER OCH JORDAR I STADEN M. M. ÅR 1860.

Å landsbygden.								I staden.											
1.	2.		3.	4.	5.	6.	7.	8.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	Hemman.		Antal					Uppskattningsvärde sista året. R:dr Rmt.		Tomter, jordar och lägenheter af alla slag, i staden.	Tomter.		Jordar.				Uppskattningsvärde sista året. R:dr Rmt.		
	Mantal.		Brynknings- delar.	jordkorp.	backslugor.	andra lägenheter.	Åker.				Antal obebyggede.	Äng.	Skog och beten m. m.	Summa tunnland jord.	Hemmantal.	Af hus och tomter.	Af jordar.	Summa. R:dr Rmt.	
Oörmed- ladt.	Förmedladt.	bebyggde.						obebyggede.	Tunnland.										
Krono.								Wexjö stad.											
<i>Under allmän disposition.</i>								<i>Tomter</i>											
Boställen	322½	213½	456	546	300	—	840,375	<i>Fundationsjord:</i>	182	7	—	—	—	—	—	—	1,418,013	—	1,418,013
Säterier	10½	8½	7	36	7	—	39,510	<i>Inägor</i>	—	—	118,6	255,16	49,30	—	—	—	—	—	—
Hemman	3½	2½	7	11	3	—	11,825	<i>Utägor, stadens andel af Norre Mark</i>	—	—	—	—	290,7	—	743,1	—	—	—	
Jordlägenheter	—	—	—	5	—	9	5,520	<i>Staden samfäldt af Hagar</i>	—	—	—	—	23,10	—	—	—	—	—	
Fiskerier	—	—	—	—	—	1	600	<i>D:o begravningsplats</i>	—	—	—	—	5,28	—	—	—	—	—	
Verk och Inrättningar	—	—	—	—	—	57	66,062	<i>Presterskapets andel af Norre Mark (Presthagarne)</i>	—	—	—	—	102,6	102,6	3	—	91,505	91,505	
<i>Under enskild disposition.</i>								<i>Embetsjord</i>											
Säterier	¼	¼	1	—	—	—	1,270	<i>Lägenheter:</i>	—	—	0,5	—	—	0,5	—	—	—	—	
Hemman	7½	4½	20	15	3	17	22,871	<i>Klostergärdet</i> ..	—	—	35,28	—	—	—	—	—	—	—	
Jordlägenheter	—	—	—	—	—	16	9,628	<i>Stora betet</i> ..	—	—	—	—	5,4	—	—	—	—	—	
Fiskerier	—	—	—	—	—	4	450	<i>Helgevarma äng</i> ..	—	—	—	21,18	2,26	89,18	—	—	—	—	
Verk och Inrättningar	—	—	—	—	—	3	6,240	<i>Kungsmaden</i> ..	—	—	—	7,18	—	—	—	—	—	—	
S.a	344½	228½	491	613	313	107	1,004,351	<i>Lindö</i>	—	—	—	—	16,20	—	—	—	—	—	
Skatte.								<i>Donationsjord</i>											
Säterier	20½	17½	19	61	9	—	104,870	—	—	120	—	649	769	7	—	—	—	—	
Hemman	2,481	1,762½	8,568	4,986	3,269	129	7,863 404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jordlägenheter	¾	—	—	26	—	160	29,330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fiskerier	—	—	—	—	—	1	1,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Verk och Inrättningar	—	—	—	—	—	540	1,260,881	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.a	2,501½	1,780½	8,587	5,073	3,278	830	9,259,685	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Frälse.																			
Säterier och Ladugårdar	185½	164½	228	898	219	—	862,535	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rå och Rör	74	48½	91	93	23	—	199,420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hemman	872½	586½	2,224	1,380	736	—	2,931,075	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jordlägenheter	—	—	—	1	—	63	28,260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fiskerier	—	—	—	—	—	1	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Verk och Inrättningar	—	—	—	—	—	229	544,597	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.a	1,132½	798½	2,543	2,372	978	293	4,566,037	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	3,978½	2,807½	11,621	8,055	4,569	1,230	14,830,073	182	7	7,271,7	284,20	1,115,3	1,703,30	10	1,418,013	91,505	1,509,518		

Tab. N:o 11.

LAGA SKIFTEN M. M. ÅREN 1856—1860.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
År.	Sökta skiftens antal.	Fastställda skiften.							Arfvoden till landtmätare och gode män för laga skiften. R:dr R:mt.	Hela beräknade utgiftsersättningen. R:dr R:mt.
		Antal.	Skiftade mantal.		Skiftade ägor.			Afrösningsjord.		
			Oförmedlade.	Förmedlade.	Inrösningsjord.					
					Åker.	Äng.	Odlingsmark.			
1856	57	58	94½	71¼	9,993	43,335	713	127,278	34,762	76,169
1857	55	34	41½	30½	5,024	27,893	43	83,101	19,827	37,656
1858	46	62	85½	67½	10,498	47,988	1,851	143,661	47,642	85,603
1859	37	45	68½	47½	7,479	33,151	1,843	118,612	42,645	67,608
1860	38	49	74½	51¼	9,853	38,405	893	131,486	49,723	81,799
Summa 1856—1860	233	248	365½	269¼	42,847	190,772	5,343	604,138	194,599	348,835

Tab. N:o 12.

SPARBANKER.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Sparbankens benämning och stiftelseår.	Antal delegare.	Hela kapital-tillgången R:dr R:mt.	Öfverskott eller besparing öfver delegares andel.	A f d e l e g a r n e									
				insatt belopp. R:dr R:mt.					uttaget belopp. R:dr R:mt.				
				Vid periodens slut			1856.	1857.	1858.	1859.	1860.	1856.	1857.
Kronobergs läns, stiftad år 1828	6,750	605,398	38,306	137,509	80,001	55,915	63,746	72,806	80,307	104,091	157,843	85,731	94,562

Tab. No 13.

FATTIGVÅRDEN.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.							
År.	Fattigvården			Antal fattighjon, som erhållit full försörjning.									Antal af fattigvården understödde, som ej fått full försörjning.		Fattigvårdens														
	Gemensam för hela samhället.	delad på nedanstående antal rotar eller kretsar.	Antal fattighus.	Äldre personer vårdade				Barn, vårdade i och utom fattighus.		Summa.	Summa af båda könen.	m.	q.	Summa.	Inkomster. R.dr R.mt.										Samtliga utgifter i och för fattigförsörjningen. R.dr R.mt.				
				i fattighus.		på annat sätt.		m.	q.						m.	q.	m. m.	Personliga fattigvårdsbidrag.	Värdet af tillskott efter hemmantal.	Ersättning		Summa R.dr R.mt.							
				m.	q.	m.	q.													af statsmedel.	af annat fattigvårds-samhälle.								
1856...	78	150	51	73	171	391	717	382	345	846	1,233	2,079	1,870	2,955	4,825	17,283	3	11,725	6	89,639	30	662	51	217	68	119,527	58	121,044	52
1857...	78	150	50	68	171	379	707	429	361	876	1,239	2,115	1,857	3,000	4,857	17,315	81	11,876	18	90,732	16	756	61	397	75	121,078	51	119,894	10
1858...	78	150	51	75	165	402	729	409	352	886	1,246	2,132	1,845	2,957	4,802	17,198	82	13,028	23	85,271	25	743	37	305	16	116,546	83	115,469	24
1859...	78	150	52	73	171	431	732	426	358	930	1,261	2,191	1,845	2,911	4,756	19,192	27	13,191	60	82,711	99	689	79	346	50	116,132	15	116,467	8
1860...	78	150	55	85	170	444	727	410	343	939	1,240	2,179	1,844	2,945	4,789	18,431	34	12,878	38	85,799	36	830	56	465	64	118,405	28	117,963	56